

ושמירה מעולה כהנה וכהנה.

ומיד ככניסתנו נגלה, כי לא ב'נערוויין' עסקינו, או פחד מיותר שאינו במקומו. האווירה נינוחה, שופעת ידידות וקירבה. אין כאן לחצים וחרדות שאינם במקומן. תוקף שלטון התורה, שהדרה של סלבדקא ומשנתו של מרן בעל החזון איש וצוק"ל נמזגות בו כהדר, דין גרמא לגשת גם לסוגיה זו ש'קורונה' שמה, במלוא הרצינות וכובד הראש. ועל כן, משהונחו בקיתונו הצנוע של ראש הישיבה מתקני החציצה כהורות אנשי מקצוע הרפואה, הרי שוב נחה דעתו להכניסנו לשיחה במעונו.

לקראת זמן מתן תורתנו, נכנסנו על בהונות למעונו של מי שקיבל ומסרה, מי שדלה מלוא לוגמיו מאבאם של גדולי הדור שהיה, כדי להשקות עדרים בתורה, בדרך הלימוד ובהשקפת התורה, כדי להיות לו לפה לרבבות כהכנה לקבלת התורה.

מלכתחילה כבר נמסר לנו, כי אש קודש יוקדת בו כגאון הגדול שליט"א ובלהבותיה הוא מחמם את הזוכים להגיע בד' אמותיו, של תורה יראה והלכה: רוממות מעלת אברכי הכוללים. כשנה הקודמת, זכה 'מוסף שבת קדש' לשמש כמה למשנתו זו, ולשנה זו, זוכים אנו להיכנס למעונו, ולשמוע מפיו דעת תורה צרופה אודות סוגיה נוקבת ומהותית זו. מתוך נעימות לבו ומאור פניו של הגאון הגדול רבי דב שליט"א, חשים אנו שעת רצון מיוחדת, והשיחה גם גולשת לדברי הימים, טובות זיכרונות ותולדות גדולי הדורות אלופי ומאורי ישראל.

עבודה קשה שבמקדש 'ידיעה בעיון העמוק'

■ מה בין 'לומד תורה', ל'בן תורה'?

ראו. המושג 'בן תורה' הוא מושג שמשמעותו מופיעה כבר בחז"ל, ובכל דור ודור ישנה את המשמעות שלו למושג הזה 'בן תורה'. אני אכוון את דבריי למושג זה ברור שלנו.

וגם בדורנו, המושג הזה יכול להתפרש על בחורים הלומדים בישיבות, על מגידי שיעורים בישיבות, על אנשים יקרים הקובעים זמן ללימוד התורה, אך אני מבקש להתייחס דווקא לציבור מסוים ומיוחד: ציבור אברכי הכוללים, עמלי התורה.

ישנם הרבה אברכים שלומדים תורה, כן ירבו, וצריך לדעת: העולם עומד עליהם! על האברכים שלומדים לימוד יסודי ומעמיק.

יכול אדם להכיר מעט את 'בבא קמא', אולי אפילו היכרות טובה, אך כל זה אינו דומה למי שזוכה ומשיג סוגיה אחת בבבא קמא בבחירות, עם כל חשבונותיה, מיצוי הכנתה לעומקה, ומסקנותיה, ועם שיטות הראשונים

שלה. קל וחומר אם זוכה לכמה סוגיות, ומי מדבר אם יודע באופן זה את כל בבא קמא.

ולדעת את כל הש"ס באופן זה, זו הרי מעלה עצומה ועליונה. רבנו החזון איש כותב באיגרת על רבנו הגר"א, ש"ידע את כל התורה כולה בעיון העמוק". אנחנו רואים גם אצל רבנו רבי עקיבא איגר ועוד גדולי עולם, איך שבכל מקום שנשאלו ובכל סוגיה, בכל ד' חלקי שו"ע, השיבו בעומק, בהיקף, בכיבוד הנושאים לפרטיהם, עומק ומיצויים עד למעשה בנידונים שנשאלו, וזו שליטה ב'עיון העמוק'.

אין לנו כמובן תפיסה במושגים הללו של רבותנו גדולי עולם, אבל דרך זו צריכה לשמש עבורנו ככיוון ותפיסה. לימוד בעיון מעמיק של הסוגיה על כל פרטיה. זה לימוד של 'תלמיד חכם', לימוד שמצמיח 'תלמיד חכם', לימוד מעמיק, המביא לידי שליטה ברורה. המסקנות של הלומד ברורות, אי ההכנות שלו – גם הן ברורות לו, וכשהן לא ברורות לו, ברור לו היטב מה לא ברור לו...

זהו לימוד אמיתי! ישנם כאלו 'ידענים', בעלי בקיאות וידע גדול מאד, זהו ידע של נצנוצי אורה. הם יודעים כמה פעמים מוזכר אמורא פלוני בכל פרק פלוני בש"ס. הנה, כעת למדתי מסכתא נזיר, יש שם ספק בנמרא (כב), והביטוי הוא "כי מתפס איניש בעיקרא מתפס או דלמא כצננא מתפס". והנה, אותו ספק יש גם בסוגיה בנדרים (יא, ב), אך שם הביטוי הוא "בעיקרו קא מתפס או בהיתרא קא מתפס".

המפרשים מסבירים שהיתר נקרא 'צננא', כי היתר הוא 'ק'ר', משא"כ איסור. אבל ישנם כאלו, שמה שייזכרו מהסוגיה זה שבנזיר אמרו 'צננא' ובנדרים אמרו 'היתרא', או כיצא בזה. ויש כאלו שכדרך זו או כעין זו יש להם "היכרות" עם הש"ס כולו, הלואת 'בקי' ייקרא?

כמובן שזו דוגמה חריפה מידי לשטחיות, ובדאי שיש הרבה שמשננים גוף הסוגיה ויודעים לסכמה, אבל בצורה יבשה ללא חדרה לעומקה והבנתה. כי הדרך להיות למדן אמיתי ותלמיד חכם אמיתי היא להתייגע לדעת ולהבין את עומק הסוגיה ולבררה עד כמה שידו מגעת. זו צורת הלימוד הנכונה, והיא עבודה קשה שבמקדש.

בכל הדורות שמענו שכך למדו גדולי הדורות, מתוך עמל ויגיעה. כך ידוע ומפורסם אודות רבנו מרן החזון איש וצוק"ל, בלימוד מעמיק עד כלות הכוחות, וכבר ידוע מה שנתפרסם על מרן הגר"ח מבריסק וצוק"ל – אני שמעתי את הסיפור הזה מתלמידו, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי וצוק"ל – שהיה שקוע כל כולו בעומק העיון והמחשבה, ושהי ידיו היו משולכות מאחורי גבו, לפתע אחרי זמן רב, שאל בבחלה 'מה זה שתלוי עלי מאחורי גבי'. וזה למרות חריפותו וגאונותו הנוראה. כך נראית שקיעת אמיתית בלימוד.